

רוצה להחמיר אין לך למחות בידה אף שאתה רוצה להיות מן המחמירין ובפרט שקרוב הרבר שיביא זה לידי מריבות בבית, ואף אתה בעצמך אם קשה לפניך להחמיר מאחר שרוב ת"ח שבא"י מקילין בזה, (ועי' בחשונה בהשטטה בסוף הספר).

משה פיינשטיין

ידידו,

סימן סה

נער בר מצוה שהתחנך בהברה ספרדית ורוצה לקרות בתורה או להיות ש"ץ בביכנו"ס שנהגו בו בהברה אשכנזית

בע"ה

עש"ק י"ג תמוז תש"מ

מע"כ ידידי הרה"ג מוהר"ר יוסף הכהן אופנהיימר שליט"א רב ואב"ד דקהלת אחדות ישראל דארגענטינא הנה ודאי צדק כתר"ה שמדינא אין לשנות הנוסח וההברה וכדכתבתי באג"מ ח"ג דאו"ח סימן ה' שלכן צריך ללמד עם התלמידים במדינותינו בהברה אשכנזית, אבל עתה מחמת שזה כמה שנים בבתי הספר ובישיבה התיכונית מלמדין אותן בהברה ספרדית, יש הרבה שכאשר יש להם בן שנעשה בר מצוה אין רוצים להטריח לבניהם שילמדו גם לקרוא בהברה אשכנזית והולכים בשבת שנעשה בר מצוה לביהכ"נ אחר וגם יש שהולכים לביהכ"נ קונסרוויטיוויים והוא הפסד גדול לביהכ"נ אחדות ישראל בין בממון בין במתפללים, שלכן רוצים אנשי הועד של הקהלה שכתר"ה יתן רשות שקראו נערים כאלו בהברה ספרדית, הנה באלו הנערים אשר הם קורים רק את פסוקי התורה שמחזיר המפטיר והפטורה, ליכא שום קפידא שהרי מקילין בהפטרה ברוב המקומות וקורין אותו גם מתוך הומש שנרפס שם רק הפטרה אחת ואין זה אף ספרא דאפטרותא, לכד מה שהוא בנייר, ואכא הרבה מקומות שאומרין כל הקהל ואין שומעין כלל לקריאת מי שנקרא למפטיר; אף שאני סובר שהוא שלא כדין אבל כבר הרבה דורות שלא מיחו בזה ולכן הוא עניין של קורא היחיד שלא שייך לשינוי מנהג ביהכ"נ. אבל כשיש נער הרוצה לקרות כל הקריאה שהוא ענין של הצבור, הנה יש להנהיג מפני השלום שיקרא הנער בבית הכנסת ויקראו פרשת השבוע בהברה אשכנזית כמנהגם תמיד בחדר שני אף שיהיו רק מנין מצומצם שם וזה אם ליכא מנין ראשון, דאם איכא מנין ראשון בביהכ"נ או סגי במנין הראשון כמנהג ביהכ"נ. ובנער שרוצה להיות ש"ץ מכיון שאנחנו אין יוצאין בתפלת הש"ץ אלא הוא בשביל קדושה ועניית אמן ומודים אין להקפיד כל כך על

החמנות איזה פעמים בשנה. וגם יש לעיין אם בארגענטינא שנקבצו מכל המדינות ולא כל כך בריבוי שיתישבו במקום ביהכ"נ אחד יהודים שבאו ממקום אחד שנוהגים מנהג אחד ומדברים בהברה אחת שיוכלו לקבוע מנהג דאף אם מעט הראשונים היו הרוב ממקום אחד הרי ידעו ובנו ביהכ"נ גם אדעתא דאלו שיבואו אח"כ שאפשר שיהיו מרובין. עכ"פ יש להתנהג כדכתבתי.

והנני ידידו

משה פיינשטיין

סימן סו

אם לשנות שם לעז לשם בלה"ק שקורא לבתו ע"ש אמו

בע"ה

י"ג כסלו תש"מ

לאברך אחד.

הנה בדבר שמות של לעז שכתבתי שאף שהוא דבר מגונה אינו איסור שלכן חזינן שכמה שמות של לעז מכל מדינה ומדינה נעשו כמשך הזמן דגלות הארוך שנתחלפו המדינות, שאף שמסתמא צווחו מתחלה נשתקעו השמות בין ישדאל עד שנקראו כבר לשמות ישראל ובשמות נשים הם ביותר אצלינו שאנו מבני אשכנז הם משמות אשכנז ומגולי ספרד הרבה שמות משל ספרד וגם גאוני עולם מגדולי הראשונים כבעל המ"מ ששמו היה רבינו ווידאל וכמה גאוני כרמשכתינן בתשובות ראשונים וגם שם מיימון אביו של הרמב"ם כנדאה שהוא שם לעז, שלכן ח"ו לנו לומר שלא עשו כהוגן דאחרי שכבר נתרגלו ישראל באלו השמות אין בזה שייכות לטעם הגנאי ואין לשנות לקרא שם בנו או שם בתו על שמות הזקנים והזקנות שנקראו בשמות לעז שהוא ענין כבוד המשפחה אף שהם מדור הקודם שעכ"פ איכא עליו לכבדם וכ"ש כשיש עליו לקרא על שם הוריו ממש שחייב בכבודם וגם בדברי חז"ל במדרשים איתא שקורין עכשיו הבנים והבנות ע"ש דורות הקודמים צריך לקרא כפי השם שנקראו אף שהוא שם לעז בלא שינוי. ולכן כשתלד אשתך תח"י בשעה טוב ומוצלחת והולד תהא בת תקרא אותה על שם אמך ע"ה. אבל מכיון שאמך ע"ה מתה צעירה בימים וגם שלא כדרך סתם מתים יהיה כדאי לקרא משמות אמך רק שם גיטל, כי שם דריזל בהוספת הדלת לא ידוע לי איזו שם הוא ובלא שום מובן, ולהוסיף עוד שם משמות הצדקניות שבקראי שלדעתי היה טוב אם אפשר בשם הנה ותקרא גיטל הנה, וגם יש לקרא גם הנה גיטל, ואין קפידא בזה.

סימן פז

נוסח מי שברך לילדת ולבתה

מע"כ נכדי היקר הרה"ג ר' מרדכי טענדלער שליט"א.

זהו הנוסח שאמרתי כשקראתי השם לבתך נכדתי היקרה לאה תחי' וכתבתיו מאחר שאינו הנוסח הרגיל, מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב משה אהרן דוד ושלמה הוא יברך את האשה היולדת פלונית בת פלונית עם בתה הנולדה לה למול טוב בעבור שבעלה עלה לתורה בשכר זה הקב"ה ימלא רחמים עליה להתלימה ולרפאותה ולהחזיקה ולהחיותה וישלח לה מהרה רפואה שלימה מן השמים לכל אבריה וגידיה בתוך שאר חולי ישראל רפואת הנפש ורפואת הגוף השתא בעגלא ובזמן קריב, ואת בתה הנולדה לה למול טוב לאורך ימים ושנים יקרא שמה בישראל פלונית בת פלוני ויזכו אביה ואמה לגדלה לחופה ולמעשים טובים ונאמר אמן.

נוסח זה הוא מדויק בעה"י כי הם שתי ברכות, מתהלה תפלת הרפואה להיולדת כי נחשבה חולה וצריך להתפלל עליה, ואחר זה קריאת השם להילדה ומאחר שקורין לה שם, מצוה לברך אותה ואת אביה ואמה שיוזכו לגדלה לחופה ולמע"ט, שלכן לא שייך להפסיק בקריאת השם באמצע התפלה לרפואת האם, ונוסח הנדפס לא נכון גם בלא זה כי מה שייך בעבור שבעלה נדר לצדקה על קריאת השם אבל הוא משובש והנכון כהנוסח שאמרתי וכתבתי. והרוצה יוכל להוסיף יזכו אביה ואמה לגדלה לתורה ולבן תורה לחופה ולמעשים טובים. וקנך אוהבך בלוי"ג,

משה פיינשטיין

סימן פח

אם להקדים תפילת מוסף לשחרית כדי לאמרה בצבור

בע"ה.

כ"ח מרחשון תש"מ

לכבוד נכדי היקר חביבא דנפשאי הרה"ג ר' מרדכי טענדלער שליט"א.

הנה באחד שבא לביהכ"נ כשהצבור כבר התפללו שחרית ויש עדיין הרבה זמן לק"ש ולתפלת שחרית, שנסתפק אם יתפלל עתה מוסף עם הצבור כדי שתפלת מוסף יתפלל עם הצבור ואחר מוסף יתחיל

ומה שמשמע ממכתבך ששם צפרה הוא מלשון צפור לא מסתבר אלא יותר נוטה שהוא מלשון השקפה ומלשון נהורא אך שאיכא גם רמז לצפור, וגם שם פיגא אינו שייך לפיגל אלא כשהוא קצור לשם פיגל אבל כשנקראת פיגא אינו ענין לשם פיגל והוא מכוונה אחרת שלא ידוע לנו מקור שם זה.

ובאם ליכא שום טעם לשום שם יש ודאי לבחור בשם אחד מהנביאים והצדיקים שבקראי או למי שבהכרונתו בדור זה לצדיק וגאון ואף כשהוא חי.

והנה בעצם הא מצינו הרבה שמות של אמוראים שנקראו בשם דארמית כגון ר' פפא ור' זביד ומר וזוטרא ומר קשישא ומר ינוקא ועוד הרבה ומהגאונים רובם נקראו בשם ארמית, אך אולי יש לומר דארמית שאני כדאיתא בירוש' סוטה פ"ז ה"ב לא תהא לשון ארמי קלה בעיניך שהרי הוא נמצא בתורה ובנביאים ובכתובים, וגם עיקר הגמ' דבבלי וירושלמי הוא בארמית ותרנום אונקלוס הוא בארמית והקדוש הוא בארמית שלכן אולי גם השמות עדיפי, וגם הרבה שמות דארמית היו בעולי כבל ושמות אנשי כנה"ג היו רובן דארמית ואף שאיתא במדרשות שלא היו שמותיהן נאים לא משמע שהוא בשביל שהיו ארמית וגם לא נאמר שם בלשון גנאי אלא לומר שם לענין המעשים שהיו טובים שזה מיפה את הכל.

והנה יש מקום לומר דזה ששיבחו חז"ל ויקר ל"ב בגלות מצרים שלא שינו את שמותן הוא לקודם מתן תורה שלא היה היכר גדול בשביל קיום המצות דבני נח ובפרט שחלק גדול מישראל עבדו ג"כ ע"ז ורובן לא מלו את בניהם עד סמוך להגאולה כשהיו צריכין לאכול הפסח שמל אותן יהושע ומשמע שהיה רוב גדול לבד שבת לוי שהם מלו את בניהם מדכתיב ובריתך ינצורו בברכת משה ואף שפרש"י על אלו שנולדו במדבר היה זה גם במצרים כמפורש במדרשות, שלכן בשביל האמונה שיגאלו ורצו שיהיו ניכרין שהם ישראל הנהיגו להקפיד שלא ישנו את שמם ולא ישנו את לשונם ומטעם זה שייך זה להגאולה משום שבשביל אמונת הגאולה הקפידו על זה, אבל אחר מתן תורה אין לנו חיוב מדינא וגם לא מעניני זהירות ומוסר אלא מה שנצטוונו התרי"ג מצות לדורות המצות שנצטוו לשעה וכפי שנאמרו בתורה שבעל פה ולכן לא הקפידו ע"ז רבותינו דהא אף עניני זהירות ומוסר ומעלה נמי נאמרו מסיני עיין בריש פרקי אבות ברע"ב ולא היה זה בקבלה שכן איכא מעלה גם אלאחר מתן תורה אלא שבוכות זה נגאלו אבותינו שאפשר לפרש שהיה מעלה ודבר טוב רק אצלם כדלעיל ולא אחר מתן תורה. ואף שמתברר כן מסתפינא לומר זה בלא ראיות גדולות.

ידידו,

משה פיינשטיין